

آیادمو کراسی پاسخگوی مشارکت سیاسی اقوام در ساختار قدرت نیست؟

علی قادری

سرمقاله چشم انداز عدالت و برابری در افغانستان

حفیظ الله زکی

امنیت جزء نیازهای اولیه بشر به شمار می رود. تمام امورات زندگی انسان اعم از اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی بر امنیت استوار است. اگر امنیت نباشد توسعه و پیشرفت در عرصه های مختلف حیات اجتماعی ناممکن می گردد. کشورهای توسعه یافته با مطالعات عمیق، همه جانبه و کارشناسانه ابتدا عوامل ناامنی های اجتماعی را بررسی کردند و سپس برای آن راه حل های مختلف و متنوع پیشنهاد کردند. وقتی همه اعضای جامعه به این درک رسیدند که یگانه راه بیرون رفت از نزاع ها و کشمکش های خونین و دوامدار، پذیرش همدیگر و احترام به حقوق افراد فرصت انسانی همدیگر می باشند، در عمل هم این اصل را رعایت کردند و اساس یک اجتماع امن، متحد، همسو و مرفه را نو بنیانگذاری نمودند و به این صورت تمام اختلاف های گذشته را کنار گذاشتند و سازوکارهای قانونی برای حل و فصل اختلافات را پذیرفتند. در اثر ایجاد امنیت و محو خشونت و جنایت در جامعه افراد فرصت یافتند تا افکار و تلاش های شان را برای رسیدگی به امورات زیربنایی زندگی متمرکز ساخته و با اندوخته های علمی و تجربیات عملی گامهای مهم و بلندی را در راستای پیشرفت و توسعه کشور شان بردارند. اگر امروز ما شاهد پیشرفت برخی کشورها در مدت چند دهه می باشیم: به یمن امنیت و تلاش های مثبت جمعی و سیاست های روشن و انسانی دولت ها و مردمان آن کشورها است. افغانستان امروز ما هم که از کاروان تمدن و مدنیت قرن ها عقب مانده است، تنها دلیلش ناامنی های فیزیکی، روانی و اجتماعی بوده که آرامش و تمرکز فکری را از مردمان این سرزمین گرفته است. در افغانستان هیچگاه امنیت جمعی وجود نداشته است و هیچگاه شغل، موقعیت و زندگی مردم از خطرات گوناگون مصون نبوده است. همین امر سبب شده است که مردم افغانستان در تمام عصر در دغدغه حفاظت از جان، دارایی و حیثیت اجتماعی خود مصروف باشند و هیچگاه فرصت و زمینه تفکرات عمیق ترملی در ذهن و ضمیر شان خطور ننماید.

افغانستان در تاریخ خود شاهد تجاوزات بیرحمانه اقوام و گروه های مختلف بریکدیگر بوده است. افغانستان استبداد فرایر و بیرحمی را در گذشته ای خود تجربه کرده است. تبعیضات ناروای سیاسی، اجتماعی، نژادی، قومی، دینی، مذهبی و جنسیتی جزو فرهنگ غالب و پذیرفته شده ای این مملکت به شمار می رفته است. برای اکثر مردم افغانستان حتما فرصت کار کردن و مسافرت کردن ساده از یک ولایت به ولایت دیگر هم فراهم نبود، چه رسد به آزادی های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی که خواب شان را هم نمی دیدند.

انحصاری کردن قدرت سیاسی، نظامی و اقتصادی و حتا فرهنگی در یک قوم و تبلیغ برتری آن بر سایر اقوام و نژادها، امنیت فیزیکی اکثریت مردم افغانستان را به عنوان مختلف در معرض خطر قرار داد و تمامی فرصت ها و زمینه های پیشرفت را از آنان سلب کرد.

این امر اکنون هم متأسفانه به اشکال گوناگون در کشور اعمال می شود. تا هنوز اصل عدالت و برابری اقوام و شهروندان افغانستان در عمل پذیرفته نشده است. تا هنوز طبقات بالادست و فرودست در جامعه به شکل مشهود وجود دارد. هنوز زورگویی، تجاوز و بیرحمی به گونه های مختلف بر بخش بزرگی از مردم اعمال می شود. هنوز صدای مظلوم در هیچ محکمه ای شنیده نمی شود. پرسش اساسی این است که آیا حکومت جدید می تواند بر این همه چالش ها غلبه کند و سیاست را در افغانستان انسانی تر سازد، تا در سایه دولت و حکومت افغانستان همه شهروندان احساس امنیت نمایند و همه احساس کنند که شهروندان درجه اول کشور هستند. رد و تأیید کاندید وزراء و تقسیم بندی قدرت میان اقوام و گروه های سیاسی نشان می دهد که حکومت جدید نه تنها در پی کاستن عصبيت ها و حساسیت های فرملی نیست که خود در حلقه رسوبات فرهنگ گذشته گیرمانده است. ما انتظار نداریم که تبعیض به کلی از فرهنگ مردم برچیده شود و عدالت باتمام معنا در کشور پیاده گردد؛ اما این امید را داریم که روندهای سیاسی و فرهنگی کشور به سوی عدالت و برابری به پیش برود.

دموکراسی فرزند خلس انقلاب کبیر فرانسه است. اگر چه ریشه دموکراسی به دولت شهر های یونان باستان می رسد ولی دموکراسی به شکل کنونی آن محصول انقلاب فرانسه است. خیلی ها بدین باور است که انقلاب فرانسه و انقلاب صنعتی انگلیس دو رویدادی بوده است که ساختار سیاسی و اقتصادی جهان را دگرگون کرده است. انقلاب صنعتی نظام سرمایه داری و اقتصاد بازار را به عنوان الگوی اقتصادی مطرح کرد و انقلاب فرانسه الگوی سیاسی را تعیین کرد. از آن اقتصاد بازار به عنوان الگوی اقتصادی و دموکراسی به عنوان الگوی سیاسی بر اقتصاد و سیاست جهان حاکم بوده است. در انقلاب فرانسه برابری و برادری از مهمترین شعار ها بوده است. واکنش و رفتار ها بر محور برابری معنی و مفهوم می یافت. برابری اما در تمام سطوح مطرح بود. از برابری در مشارکت در ساختار قدرت گرفته تا برابری در حقوق شهروندی و برابری در برخوردار بودن از حقوق اساسی. همه چیز های که در انقلاب فرانسه مطرح شد دقیقا در نقطه مقابل عناصر و موفقه های نظام های غیر دموکراتیک قرار داشت. با این همه، بعد از انقلاب فرانسه دموکراسی به عنوان بهترین بد عالم گیر شد و امروزه اکثر کشور ها نظام خود را دموکراتیک می شمارد. از کره شمالی گرفته تا جمهوری اسلامی ایران و نظام استبدادی سابق صدام حسین در عراق. دموکراسی تنها نظام مشروع نظام بین الملل بود. دموکراسی تأثیر بر تعامل کشور های مختلف در سطح بین الملل می گذاشت. در قرن بیستم موج دموکراسیزاییون تمام قاره های جهان را فرا گرفت. نظام دموکراتیک افزایش یافت و امروزه سخن از جهانی شدن دموکراسی زده می شود. دموکراسیزاییون اما، در افغانستان نیز رسید. افغانستان که سال ها نظام شاهی استبدادی را تجربه نموده بود و شاه به عنوان موجود فرا قانونی قرار داشت و بر این سرزمین حکم می راند. نظام کمونیستی، امارت اسلامی از دیگر نظام

حل بحران مشارکت گروه های اجتماعی در ساختار قدرت است. سازوکار های دموکراسی در کشور های مختلف چواریگو بوده و هست و در افغانستان نیز می تواند چواریگو باشد. اما وجود افرادی به عنوان کارگزار با افکار قبیله ای مانع مشارکت گروه ها در ساختار قدرت می گردد. اینکه چگونه می توان از رفتار های تبعیض آمیز و خفت بار نمایندگان مجلس جلوگیری کرد بستگی به رفتار های مردم در انتخابات پارلمانی دارد. مردم نهادینه سازی دموکراسی و شکل دهی نظام اجتماعی آزاد و عادلانه در دور بعدی باید به این ستمگران قبیله رأی ندهند. جدای از این، هیچ سازوکاری وجود ندارد بتوان به واسطه آن از رفتار های قبیله ای نمایندگان مجلس جلوگیری کرد. اگر چه شکل گیری فراکسیون ها در درون پارلمان می تواند جهت گیری ها را تغییر دهد ولی امیدی به هیچ یک از نمایندگان مجلس نیست تا یکی از آن ها بتواند جهت گیری تعدادی دیگر از نمایندگان را تغییر دهد.

گردد بیشتر ریشه در افکار کارگزاران نظام و نهاد ها دارد. در دموکراسی ها قوه مقننه حامل قدرت است. این نهاد حامل قدرت باید از قدرت خود در بالانس کردن قدرت و جلوگیری از تک تازی های نهاد اجرائیه استفاده نماید. اما کارگزاران قوه مقننه به خاطر افکار قبیله ای و عدم درک سازوکار های دموکراتیک قادر به درک چگونگی کارکرد دموکراسی نیست. برای همین، این کارگزاران از قدرت موجود برای حاشیه راندن بر اقلیت های گروهی استفاده می کنند. کارگزاران قوه مقننه که دغدغه شان همانند خودشان کوچک است انتظار نمی رود که در راستای مشارکت گروه های اجتماعی و نهادینه سازی دموکراسی و حفظ ثبات سیاسی گام بردارند. برای کارگزاران قوه مقننه عدد ۳۹ یک دغدغه است. این بیانگر آن است که ذهن آن ها در گرو دار ساختار قبیله ای است. وقتی یک عدد بتواند بر رفتار های آن ها تأثیر گذار باشد و چه انتظاری می توان از آن ها داشت. دموکراسی همچنان قادر به

اگر چه در تقسیم قدرت در قوه مجریه سهم تمام گروه های اجتماعی لحاظ می گردد ولی قوه مقننه گام های برداشته است که مخالف توافق بن آلمان و اصل برابری در دموکراسی است. بارها، در دوران ریاست جمهوری حامد کرزی وزیران شعاری از اقوام با وجود شایستگی، توانایی و تخصص رد شده اند. ولی رد شدن های پی هم این نگرانی را به وجود آورده است که تبعیض به گونه ای دیگر بر اقلیت های قومی دوام دارد و تنها شکل آن عوض شده است. ستم، تبعیض این بار با رنگ و لعاب دموکراتیک بر مردم اعمال می گردد. سوال این است که آیا این نقیضه از دموکراسی است. پاسخ به سوال مذکور منفی است. بدین معنی که دموکراسی همان طور که در بالا ذکر نمودیم بهترین بد و نظام سیاسی جهانی شده است. در اکثر کشور های با گروه های اجتماعی متکثر چواریگو بوده است. در ایالات متحده آمریکا، در هند که از جمله کشور های با گروه های مختلف اجتماعی می باشد، به بهترین وجه پاسخگو بوده است. اما آنچه به افغانستان بر می

ظهور داعش در افغانستان را جدی بگیریم

مصر علی پیام

افغانستان تسهیل می کند، وجود گروه های تندرو در پاکستان است. گزارش وال استریت ژورنال آمده است که با آغاز حملات اردوی پاکستان بر شورشیان در مناطق قبایلی، این گروه ها بدون کدام مانع جدی به افغانستان فرار کرده اند. دامنه فعالیت گروه های شورشی بسیار گسترده و پهن دامنه است، این امر سبب شده که آن ها، هیچگاهی نگران دستگیری و پیگرد قانونی از سوی دولت های افغانستان و پاکستان نباشند. بنابراین فوق، داعش را باید جدی گرفت، این گروه خطر بسیار جدی تر و هولناکتر از طالبان است. آنچه از اعمال آن ها در عراق و سوریه مشاهده شده، این است که این گروه کمترین توجه به خون، حیثیت، آزادی و کرامت انسانی ندارد. آن ها خانه های مردم را آتش می زنند، مردم را قتل عام نموده و زنان مردم را به کنیزی گرفته و بر آن ها تجاوز می کنند. ظهور داعش در واقع مصداق همان ضرب المثل معروف «سنگ به پای لنگ» است. دولت افغانستان همین اکنون هم با القاعده و طالبان در جنگ است و با جاباز کردن داعش در این کشور، مشکل مبارزه با تروریسم دوچندان خواهد شد. دولت افغانستان نباید به هیچ عنوان اجازه دهد که این سنگ هولناک و پلید به پای لنگ و زخمی افغانستان اصابت کند.

درد. دولت در خیلی از مناطق کنترل ندارد. از نظر فرهنگی نیز کشور دچار بحران شدید است، بخش قابل توجه مردم افغانستان بی سواد اند و این عامل سبب شده که مردم به سادگی به سوی افراط گرایی و تندروی کشیده شده و فریب بخورند. از طرفی، داعش از آنجایی که بخش بزرگی از مناطق سوریه و عراق را در کنترل دارد و بر بخشی از تاسیسات نفتی و در آمد زای آن کشورها تسلط دارد و نیز از سوی برخی حلقه ها و کشورهای حمایت می شود، از سرمایه دار ترین گروه های شورشی در جهان است. این گروه چه در داخل عراق و سوریه و چه در افغانستان و پاکستان به منظور جلب مردم و یارگیری پول می پردازند. بنابراین گزارش ها، داعش ماهانه ۵۰۰ دالر امریکایی به کسانی که به این گروه در افغانستان و پاکستان پیوند می پردازد که خیلی بیشتر از مژدی است که یک سرباز افغان دریافت می کند. در شرایط فعلی که بخش اعظم مردم دچار فقر و شکن و بی توجهی دولت است، پناه بردن به داعش بسیار ساده و آسان است. چالش دیگری که نفوذ داعش را در

منتشر شده است که از قول مقامات افغان نگاشته اند که داعش در افغانستان در حال ظهور است. در تازه ترین گزارشی که از سوی وال استریت ژورنال منتشر شده، آمده است که گروه ها و افراد وابسته به داعش به مناطق مختلف وارد افغانستان شده و در طالبان مسکن گزیده اند. وال استریت ژورنال نوشته است که حدود ۴۰۰ فامیل متعلق به گروه های متفاوت افراط گرا چون: داعش، القاعده و حرکت اسلامی ازبکستان در ولایات فراه، غزنی، زابل، هلمند و ساجات دیگر جاگرفته اند. حضور این گروه ها از طرف مقامات افغان و مردمان محل تأیید شده اند. مردم در ولایات زابل و هلمند گفته اند که گروهی از افراد مسلح همراه با زنان و کودکان در این مناطق مشاهده شده که به زبان عربی صحبت می کنند و با سلاح مجهزاند. افغانستان، در حال حاضر با توجه به شرایط سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بستر مناسبی برای پناه گرفتن گروه های تندرو و رشد افراط گرایی است. از نظر سیاسی، دارای ثبات کامل نیست. در گوشه گوشه این کشور جنگ جریان

مسلمانان در این روز ها روزگار سخت و رفت باری را پشت سر می گذرانند. افراط گرایان و تندروان اسلامی به قول کارل پوپر به خاطر بهشت، دنیا را برای انسان ها به خصوص مسلمانان، جهنم ساخته اند. سوری ها و عراقی ها، در روز های گرم تابستان از خانه و کاشانه شان با لباس های نازک تابستانی آواره گشته اند و اکنون در سرمای زیر صفر درجه در کمپ های بدون ضروری ترین مواد اولیه زندگی می کنند. همه این آوارگی ها ناشی از افراط گرایی ها و تندروی ها بی است که در جریان دارد. افغان ها، اما دهه ها پیش چنین روز های سخت و دشوار مهاجرت، آوارگی و بیچارگی را تجربه کرده بودند و تاکنون بدین روز گفتار اند. از زمان شروع جنگ های داخلی و به قدرت رسیدن مجاهدین، افغانستان با پناه گریای دست و پنجه نرم کرده اند. دوده است که جنگجویان طالب هر روز در این کشور آدم می کنند، جنایت می کنند و خشن ترین و غیر انسانی ترین قانون شان را بر مردم تحمیل می کنند. بر علاوه، در این روزها، گزارش هایی از سوی رسانه های غربی و داخلی

بعد از سلاح های هسته ای و مشکل تغییرات آب و هوایی کره زمین، ظهور گروه های بنیاد گرا و تروریستی سومین بزرگترین تهدید جهانی قرن بیست و یک است. گروه های بنیاد گرای که به قصد احیای دین ظهور کردند اما اکنون در دام سیاست و اقتصاد گرفتار آمده اند و دیگر از احیای اسلام خیری نیست، گروه های بنیاد گرا از افراط گرایی و ستیزه جویی تجارت باز کرده اند و تبدیل به ابزار سیاست شرق و غرب و مسلمان غیر مسلمان شده اند و عرصه زندگی آزادانه را برای جهانیان به ویژه جهان اسلام تنگ کرده است.

قانون داریم . باور به قانون نداریم

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردد داده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرفه مقاله بیانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسؤول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده

دیزاین: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
مسئول وب سایت: محمد علی یورامی

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan
Outlook AFGHANISTAN The Leading Independent Magazine